

Sammenfatning

Sammenfatningen introducerer indledningsvis den selvejende institution The Clean House og formålet med evalueringen af institutionen. Derefter fokuseres der på følgende: Konklusioner i forhold til The Clean Houses organisation, det eksterne samarbejde og Københavns Kommunes myndighedsrolle, brugertilfredshed, effekterne af The Clean House i forhold til brugernes sociale integration og beskæftigelse, og den indre og ydre effektivitet. Resultaterne af evalueringen sammenfattes i et SWOT-skema, og afslutningsvis oplistes udviklingspotentialer.

Introduktion til The Clean House og formål med evalueringen

Den selvejende institution The Clean House blev etableret i 1997 som et værested for stoffri misbrugere. I den efterfølgende periode har The Clean House gradvist udviklet sig med nye delprojekter omkring et fælles koncept. Dette med henblik på at The Clean House som en samlet institution kan bidrage til at bryde stofmisbrugerens og tidligere kriminelles tilbagefald til misbrug/kriminalitet og støtte målgruppens sociale integration og udslusning til arbejdsmarkedet.

The Clean House er i 2005 et værested og et resocialiseringstilbud primært i udslusningsfasen fra fængsler eller fra primær- eller efterbehandling i behandlingsinstitutioner.

Formålet med den selvejende institution er defineret i vedtægterne for The Clean House:

”projekterne tilsammen tilrettelægger og gennemfører aktiviteter og uddannelser, der skaber muligheder for, at tidligere stofmisbrugere og kriminelle, ved at deltage heri motiveres og udvikles til en vedvarende stoffri og ikke kriminel tilværelse, så den onde cirkel ”stoffer, kriminalitet og fængsel” bliver brudt, så de bliver arbejdsmarkedsparate, så de bliver i stand til at indgå og bidrage til samfundets fællesskab.¹”

I 2005 omfatter den selvejende institution The Clean House fire delprojekter:

- **Clean House**, som er et være- og aktivitetssted for stoffrie og ædru misbrugere, som reguleres efter SEL §115 (etableret i 1997)
- **Kris Danmark**, som er et tilbud om undervisning af kriminelle, med det sigte, at bearbejde den kriminelle tankegang/identitet (etableret ultimo 2002)
- **Care House**, som tilbyder midlertidig bomulighed for udsatte grupper af stof- og kriminalitetsfrie (etableret ultimo 2002), og
- **Clean Home**, som er et bofællesskab (halvejshus) for stof- og kriminalitetsfrie, oprettet efter SEL § 91 (etableret 2004).

Delprojekterne i The Clean House skaber tilsammen en helhed med delvist konsekutive delvist parallelle aktiviteter for samme brugere, og mulighed for etablering af

¹ Jf. The Clean Houses vedtægter af 2004. Botilbuddet Clean Home er ikke indskrevet i vedtægterne af marts 2004, hvilket skyldes, at botilbuddet først blev etableret i april 2004. Vedtægterne ændres ifølge bestyrelsesformanden ved førstkommande bestyrelsesmøde i oktober 2005.

sociale fællesskaber med grupper af tidligere stofmisbrugere og kriminelle i og udenfor The Clean Houses regi.

The Clean House har siden 1997 modtaget offentlige midler til udvikling og drift af projekter målrettet tidligere stofmisbrugere og kriminelle. I takt med at den selvejende institution er vokset, er der skabt interesse for og ønske om større kendskab til de konkrete aktiviteter og resultater af indsatsen overfor tidligere stofmisbrugere og kriminelle i The Clean Houses regi. Det er baggrunden for denne evaluering.

Evalueringen baseres på, en:

- tværgående analyse af The Clean Houses organisation
- kvalitativ undersøgelse af de fire individuelle delprojekter
- en økonomisk analyse af The Clean Houses indre og ydre effektivitet.

I evalueringen er inddraget brugertilfredshed fra tidligere og nuværende brugere, pårørende samt primære samarbejdspartners/interessenters vurdering af den selvejende institution. I det følgende sammenfattes resultaterne af evalueringen af den selvejende institution The Clean House, og The Clean Houses udviklingspotentialer belyses.

Overordnet konklusion

Evalueringen viser, at The Clean House overordnet lever op til de formål, der er beskrevet i vedtægter, bevillingsskrivelser og SEL §§ 91 og 155, samt at Care House, Kris Danmark og Clean Home er tilbud, som gradvist udvikler sig i forhold til deres konkrete delformål.

The Clean House er en institution, som af samarbejdspartnere vurderes at have skabt et tilbud til en målgruppe, der er karakteriseret af kontinuerlige tilbagefald til kriminalitet og misbrug. The Clean House er et tilbud til den målgruppe, der aktivt ønsker at bryde den onde cirkel stoffer, kriminalitet og fængsel.

The Clean House fokuserer både på misbrug og kriminalitet og disses indbyrdes sammenhæng. En målgruppe, der er begrænsede tilbud til. Eksempelvis kan der ikke på Kriminalforsorgens institutioner garanteres et 100% stoffrit miljø, og Kris Danmark opfylder et behov, hvor den kriminelles adfærd er i fokus, hvilket efterspørges af samarbejdspartnerne.

Generelt vurderes The Clean House, af alle evalueringens informanter, at være et unikt og relevant tilbud grundet kravet om stoffrihed og en ikke kriminel adfærd.

En institution i udvikling

The Clean House kan karakteriseres som en ny organisation i udvikling. Dette gælder såvel internt som eksternt i forhold til at lancere sig og etablere eksterne relationer og samarbejde med bruger og samarbejdspartnere (offentlige myndigheder og private institutioner), der arbejder med målgruppen.

Personalegruppen i The Clean House er sammensat af tidligere misbrugere og kriminelle (hovedparten) samt personale uden en baggrund med misbrug og kriminalitet.

De ansatte har en særlig tilgang til brugerne, grundet det personlige kendskab til misbrug, kriminalitet og rehabilitering. Det anses som et vigtigt fundament for at opbygge et tillidsforhold og kontinuerlige relationer til brugerne. De ansatte fungerer hermed som rollemodeller overfor målgruppen. Omvendt har personalets baggrund - kriminelle - den konsekvens, at samarbejdet med Kriminalforsorgen er skrøbeligt, og de møder en skepsis, blandt noget personale i fængslerne.

I forhold til sammensætningen af medarbejdere vurderer evaluatoren, at det er hensigtsmæssigt, at der er en medarbejderstab, der har kompetencer og livserfaringer, der kan matche brugernes og samarbejdspartnerens behov, hvilket alt andet lige også må være institutionens behov.

Det er imidlertid også en institution, som er meget personbåret - båret af ildsjæle - hvilket kan resultere i en vis sårbarhed ved opsigelser m.m.

Internt i organisationen udvikles der løbende redskaber til operationalisering af værdigrundlag, arbejdsprocedurer, personalepolitik m.m., og der sker en gradvis opkvalificering af organisationen.

Medarbejderudvikling, f.eks. i form af MedarbejderUdviklingsSamtaler, anvendes ikke konsekvent, men der er procedurer og strukturer for efteruddannelse og kompetenceudvikling. Men indsatsen er ikke baseret på en strategisk og bevidst strategi om kompetenceudvikling af de ansatte, og for institutionen som helhed.

Metode, værdigrundlag og faglig refleksion

The Clean House har et fast forankret fælles værdigrundlag, og på operationelt niveau opererer de ansatte inden for samme overordnede metodiske rammer og med flere arbejdsprincipper. Derimod har institutionen ikke et klart overordnet defineret metodegrundlag i traditionel forstand - dvs. ikke defineret som en konkret behandlingsmetodik/tradition som eksempelvis Minnesota.

Institutionen har ikke etableret rum for formaliseret faglig refleksion, hvilket skyldes divergerende vurderinger blandt de ansatte i The Clean House om behovet herfor.

Dokumentation

De nuværende registreringsredskaber og -systemer, databaser, er ikke tilstrækkelige i forhold til at dokumentere resultater, og der kan ikke udtrækkes statistik.

Institutionen står over for at løfte et krav fra såvel samarbejdspartnere som bevillingsmyndigheder om at dokumentere indsatsen.

Det fordrer dels opstilling af kvantificerbare og målbare resultatmål, samt anvendelse af dokumentations- og registreringssystemer, der kan opfylde behovene for løbende og valid dokumentation.

Men det fordrer ligeledes en holdningsændring blandt de ansatte i The Clean House. Ikke kun i forhold til at anerkende nødvendigheden, men også i at fordelen ved at anvende og arbejde med systematisk dokumentation = resultaterne bliver synlige. Dette skyldes, at der i delprojekterne, hos projektkoordinatorerne, tovholderne og medarbejderne er en vis modstand i forhold til at arbejde med såvel kvalitative som kvantitative effektmålinger. Dette til trods for, at de fleste af delprojekterne systema-

tisk arbejder med dokumentation som led i arbejdet med brugerne/deltagerne/beboerne.

Dokumentationen af indsatsen og metodevalg kan endvidere styrkes ved at genindføre anvendelsen af skriftlige brugerevalueringer ved afsluttede forløb. De blev afskaffet, da de ikke blev fundet anvendelige. Det blev ikke forsøgt at tilpasse dem til målgruppen.

Brugertilfredshed og inddragelse

Brugere af The Clean House vurderer, at The Clean House er et unikt tilbud i kraft af kravene om stoffrihed, de strukturer, tilbuddene skaber for deres liv efter langvarige fængselsophold og behandlingsforløb.

En af de store udfordringer er brugerinddragelsen primært i værestedet. Trods det grundlæggende princip om brugerinddragelse og den generelle brugertilfredshed, er det ikke lykkedes at delagtiggøre brugerne aktivt i udviklingen af nye aktiviteter og idéer for værestedet.

Effekter

Der kan ikke svares entydigt bekræftende på, at der er sket et brud på cirklen: stoffer, kriminalitet og fængsel, men en klar og tydelig konklusion er, at det er lykket The Clean House, at skabe netværk for brugerne og med eksterne samarbejdspartnere.

Når de tilgængelige data² underlægges en nærmere analyse, tegner der sig lidt mindre entydige konklusioner.

Frafaldsprocenterne som følge af misbrug, kriminalitet eller adfærd ligger på mellem 35% og 55% for de enkelte delprojekter.

Omvendt ligger gennemførelsesgraden på mellem ca. 45% og 65%.

Tallene skal tages med et forbehold, da The Clean House ikke har udarbejdet systematisk statistik.

Kendskabet til The Clean House udvides gradvist og der er aktuelt etableret mundtligt eller formaliseret samarbejde med ca. 12 danske fængsler. Der var i august 2005 kontakt til 83 indsatte i danske fængsler, hvoraf 25-30% vurderes at kunne indgå i undervisning i The Clean Houses regi indenfor nær fremtid.

Hidtil har 100 personer indledt undervisningsforløb i Kris Danmark. Heraf er 53 personer rekrutteret af Kris Danmarks fængselsgruppe, resten har enten selv henvendt sig, eller der er taget kontakt primært via socialrådgivere i fængsler.

Gennemførelsesgraden af undervisningsforløbene i Kris Danmark kan tyde på, at visitationen kan styrkes. At så mange forlader undervisningsforløbet før tid, er ikke kun et tegn på, at det er en vanskelig målgruppe. Formålet med rollemodeller og de anvendte metoder er jo netop, at der er tale om en institution, hvor de ansatte har indgående kendskab til stofmisbrugere/kriminelle.

² Data (talmateriale) er udleveret af The Clean House, august 2005.

Den kommende strategi for Kris Danmark baseret på intensivning af indsatsen omkring de primære samarbejdsfængsler kan effektivisere rekrutteringen af nye brugere af The Clean House.

Ca. 72 personer har anvendt Care House som midlertidig bopæl efter fængsels- eller behandlingsophold, som restafsoning eller fordi de var boligløse.

40 personer har boet i bofællesskabet (halvejs-huset) Clean Home. Af sidstnævnte gruppe er et flertal (32 personer) indsluset fra Care House.

I forhold til målet om gøre brugerne arbejdsmarkedsparate og komme tætte på arbejdsmarkedet er der følgende udslusningsresultater på evalueringstidspunktet.

Af de tidligere (88) deltagere i undervisningsforløb i Kris Danmark (2002-2005) er 18 personer i beskæftigelse og 12 personer under uddannelse. Det giver en beskæftigelsesgrad på godt 20% og en uddannelsesgrad på godt 14%.

Når der ses isoleret på de tidligere beboere i Care House (72), er 10 personer, der er fraflyttet i 2004 eller 2005, i beskæftigelse og syv er under uddannelse. Hermed er beskæftigelsesgraden ca. 14% og uddannelsesgraden på godt 10%. Udslusningseffekten skal ses i sammenhæng med, at de primære formål med Care House er at afklare beboerne i forhold til eventuel afhængighedsproblematik, guide til konstruktiv bearbejdning heraf samt arbejde med sociale færdigheder.

I forhold til tidligere beboere i Clean Home (27) er udslusningsresultaterne isoleret, at ni personer, der er fraflyttet i 2004 eller 2005 er i beskæftigelse og to er under uddannelse. Det giver en beskæftigelsesgrad på godt 33% og en uddannelsesgrad på 7%.

Det er ikke muligt entydigt at vurdere den samlede udslusningsindsats til uddannelse og beskæftigelse, da data leveret fra The Clean House, er opgjort på delprojekter og ikke på den samlede udslusning fra The Clean House. Hermed kan der i talmaterialet være brugere af The Clean House, som tæller tredobbelt som udslusningseffekt, idet den samme person både kan være udsluset fra Kris Danmark, Care House og Clean Home.

The Clean House har fokus på den arbejdsmarkedsrettede udslusningseffekt, og har bl.a. søgt eksterne midler til at ansætte en jobkonsulent, hvilket ikke er bevilliget.

Hvis beskæftigelsesgraden skal øges, og brugerne i endnu højere grad gøres arbejdsmarkedsparate kan The Clean House med fordel indgå et tættere samarbejde med de offentlige myndigheder.

I Rådgivningscentre i Københavns Kommune er der åbenhed overfor at indgå i et samarbejde med The Clean House om handleplaner og beskæftigelsesforløb, og der åbnes op for, at der kan indgås tættere dialog til fælles fordel i anerkendelse af den viden, som The Clean Houses ansatte har om tidligere misbrugeres og kriminelles behov.

Endvidere er det også Københavns Kommunes vurdering, at der er potentiale for udvikling af samarbejdet med samarbejdspartnerne, men at det er et spørgsmål om, at The Clean House åbner sig for de muligheder, der er i de etablerede (offentlige) systemer.

På den ene side vidner den høje brugertilfredshed og tilfredshed blandt samarbejdspartnerne om, at The Clean House har ramt et hidtil udækket behov blandt stoffrie misbrugere og tidligere kriminelle.

Brugerne vurderer, at de får et frirum og netværk uden for deres traditionelle og ofte kriminelle netværk. De får andre værdier, som ikke er centreret om stoffer og kriminalitet. Alene på den baggrund må det siges, at The Clean House bidrager til samfundets fællesskab.

På den anden side vidner de tilgængelige data også om høje frafald- og tilbagefaldsprocenter, samtidig med at beskæftigelseseffekten ikke er høj. Det tyder på, at bidraget til samfundets fællesskab kunne være større.

Eksternt samarbejde

De eksterne samarbejdspartnere vurderer, at The Clean House er et nyttigt og relevant tiltag, som gradvist kan udbrede opmærksomheden om kriminelle og stofmisbruges behov, og skabe mulighed for at udbrede viften af tilbud til tidligere stofmisbrugere og kriminelle.

Tilsynsforpligtelse

Evalueringen viser, at Københavns Kommune overordnet har påtaget sig en tilsynsrolle i forhold til de af The Clean Houses delprojekter, der er etableret efter SEL §115 og § 91, men at det vil være hensigtsmæssigt, at Københavns Kommune i højere grad følger og indgår i dialog med institutionen om de udfordringer, der er i forhold til at finde løsninger for samarbejde omkring afgiftning og arbejdsmarkedsudslusning af brugerne af The Clean House.

Der har tilsyneladende hidtil været en uklarhed i Københavns Kommune om, hvilken tilsynsforpligtelse de har i relation til botilbuddet Clean Home, men der er nu igangsat en proces omkring forankringen af The Clean House i Københavns Kommune.

Effektivitet

Den økonomiske analyse efterlader alt i alt et relativt godt indtryk af, at de økonomiske midler bruges i overensstemmelse med formålet og tilskudsgivningen (ydre effektivitet). Der er enkelte små forhold (fordeling af fællesomkostningerne, lønningernes størrelse), men disse vurderes ikke på nogen måde graverende.

Med hensyn til den indre effektivitet er der i flere af delprojekterne ledig kapacitet. Dette gælder ikke mindst Care House og Clean Home, hvor kapaciteten på henholdsvis 7 og 16 værelser kan udnyttes bedre.

Men der er fokus på rekruttering af beboere. Denne indsats løftes især af Kris Danmarks fængselsgruppe, der har en kapacitetsudnyttelse på næsten 100%. Hvis arbejdet i fængselsgruppen fører til flere beboere i Care House, så vil beboertallet i Clean Home ligeledes stige, fordi Clean Home i høj grad rekrutterer beboere i Care House.

Det er lykkedes at skaffe benchmarktal til Clean Home, Kris Danmark undervisning og i mindre grad Care House. Sammenligningerne viser, at The Clean House umiddelbart synes mere omkostningseffektiv. Der skal dog tages hensyn til de kvalitative forskelle forskellige organisationer imellem.

Prisniveauet på ydelserne i delprojekterne ligger under niveau på de institutioner der kunne benchmarkes med.

Lønninger til personale ligger lidt højere end gennemsnittet

SWOT

Formålet med swot-skemaet er, at repræsentere konklusioner og forslag i skematisk form. Der gøres opmærksom på, at de enkelte elementer er gensidigt afhængige. Eksempelvis kan en konstateret svaghed, vendes til en mulighed.

I skemaet nedenfor er de enkelte punkter placeret efter deres udgangspunkt:

- Styrker
- Svagheder
- Muligheder
- Trusler

Styrker	<ul style="list-style-type: none"> • Unikt tilbud • Høj brugertilfredshed • Høj tilfredshed blandt samarbejdspartnere • Stor vægt på faglighed • God omkostningsstyring • Godt netværk • Fast forankret værdigrundlag 	<ul style="list-style-type: none"> • Manglende interne systemer (registreringssystemer) til dokumentation af effekter mv. • Manglende systematik på opfølgning af mål, delmål og succeskriterier • Manglende resultatmål • Mange bortvisninger og højt frafald • Kapacitet • Lav beskæftigelseseffekt • Personbåren institution 	Svagheder
Muligheder	<ul style="list-style-type: none"> • Permanent finansiering • Opstilling og opfølgning på kvantitative resultatmål • Udvikling af dokumentationsredskaber/-systemer • Styrke markedsføring og rekruttering • Styrke visitation • Styrke brugerinddragelse og systematisk brugerevaluering • Professionalisering af institutionen • Styrke samarbejde med offentlige myndigheder om udslusning til arbejdsmarkedet • Etablering af jobkonsulentfunktion 	<ul style="list-style-type: none"> • Manglende dokumentation af effekter • Finansiering: Bevillinger løber få år ad gangen, og afhængighed af få store bevillinger • Personbåren institution 	Trusler

Udviklingspotentialer

- At der i forbindelse med personalegruppens sammensætning lægges vægt på, at den både består af tidligere kriminelle/misbrugere og ansatte uden denne baggrund, samt have fokus på kompetenceudvikling af alle medarbejdere. Dvs. en medarbejderstab, der har kompetencer og livserfaringer, der kan matche brugerne og samarbejdspartnerens behov, hvilket alt andet lige også må være institutionens behov.
- Faste strukturer for faglig refleksion kan fremme metodevalg og tilgangen til brugerne, da de ansatte har stor metodisk frihed inden for rammerne af det gældende værdigrundlag.
- Det anbefales, at formalisere strukturerne omkring medarbejderudvikling, og at basere denne på en strategisk tilgang.
- Hvis The Clean House ønske om at udvide geografisk, aktivitets- og tilbudsmæssigt realiseres, er det evaluators vurdering at det er nødvendigt med en yderligere professionalisering af institutionen både på det strategiske, taktiske og daglige niveau.
- Det anbefales at stramme op på rekrutterings- og screeningsprocessen til Kris Danmark, samtidig med en tættere opfølgning på deltagerne undervejs i forløbet. Dette kan med fordel indarbejdes i den nye strategi for Kris Danmark.
- Stigningen af personer med anden etnisk baggrund end dansk i de danske fængsler, bør indgå i den nye strategi for Kris Danmark, da undervisningen i høj grad er baseret på skriftlighed. Der bør tages stilling til, hvordan denne potentielle udfordring kan imødegås.
- At der for hvert delprojekt og for den samlede institution opstilles kvantificer- og målbare resultatmål for indsatsen.
- At der udvikles og anvendes registreringssystemer til måling og dokumentation af indsatsen og effekten heraf.
- I forhold til de eksterne samarbejdspartnere er det hensigtsmæssigt, at der sker en løbende formidling af resultater og effekter med henblik på at fremme etableringen af nye og eksisterende samarbejdsrelationer på tværs af aktører/instanser.
- Der vurderes at være et udviklingspotentiale i, at Kriminalforsorgen indgår i en monitorering af indsatsen, ved f.eks. at Kriminalforsorgen opstiller mål og resultatkrav for den indsats de ønsker løftet af The Clean House.
- Systematisk anvendelse af brugerevalueringer ved alle afsluttede forløb bør genindføres. Det vil styrke dokumentationen af indsatsen og metodevalget
- Den arbejdsmarkedsrettede udslusning (og effekt) bør styrkes. Det anbefales derfor, at The Clean House indgår et tættere samarbejde med de offentlige myndigheder, da potentialerne for et sådant samarbejde ikke er optimalt afprøvet.
- Det vil være hensigtsmæssigt, at Københavns Kommune i højere grad påtager sig en stærkere myndighedsrolle for at sikre, at løsninger kan findes i et samspil mellem The Clean House som privat institution (leverandør) og det offentlige system.

- Det anbefales, at der lægges operationelle strategier for øget brugerinddragelse i eksempelvis værestedet. Strategier, som aktivt kan sikre involvering af brugersiden i udviklingen af værestedet, hvis værestedet skal beholde et af sine særkender og optimalt leve op til kravene i SEL §115. Et første tiltag kan være en konsekvent udnævnelse af dels aktivitetsansvarlige, dels en brugerrepræsentant, som kan referere brugernes holdninger til bestyrelsen via bestyrelsens medarbejderrepræsentant.